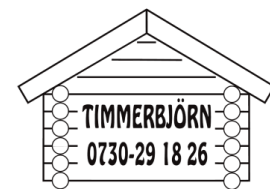

RENOVERING SMEDJA PÅ TORSÖ 2023

HANTVERKSDOKUMENTATION, TIMMERLAGNINGAR OCH
HUGGNING AV SPARRAR

BJÖRN FRODIN 16 MAJ 2023

TRADITIONSBÄRARN.se

Inventering av skador

2021 gjordes ett första besök i smedjan för att inventera skadorna. Taket visade sig vara i dåligt skick och hade läckt in regnvatten under många år. Även delar av timmerstommen hade fått skador. För att inte taket skulle riskera rasa in så beslutades att bygga ett provisoriskt tak över hela smedjan. Detta gjordes 2021.

NO hörnet

SO hörnet

NV hörnet

Norr sida

SV hörnet

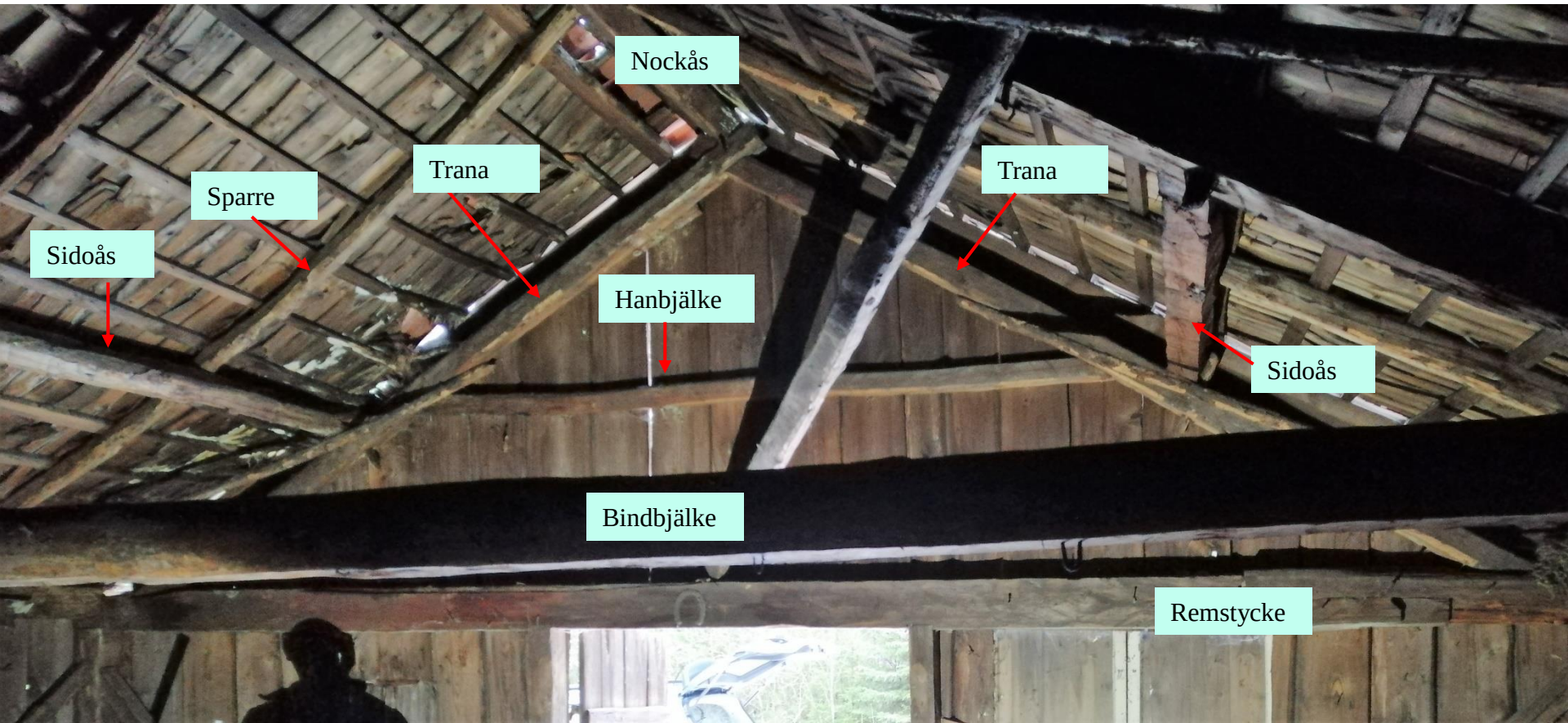
Tak- och väggkonstruktion

Takkonstruktionen består av tre stycken tranpar. Tranorna är fastspikade i ett spår i remstyckena på gavlarna och i bindbjälken på mitten. I toppen är de låsta halvt i halvt i varandra.

Hanbjälkar finns infällda i varje tranpar. Ovanpå tranorna ligger sidoåsar och ennockås. Ovanpå åsarna ligger sparrarna, 8 stycken på varje sida.

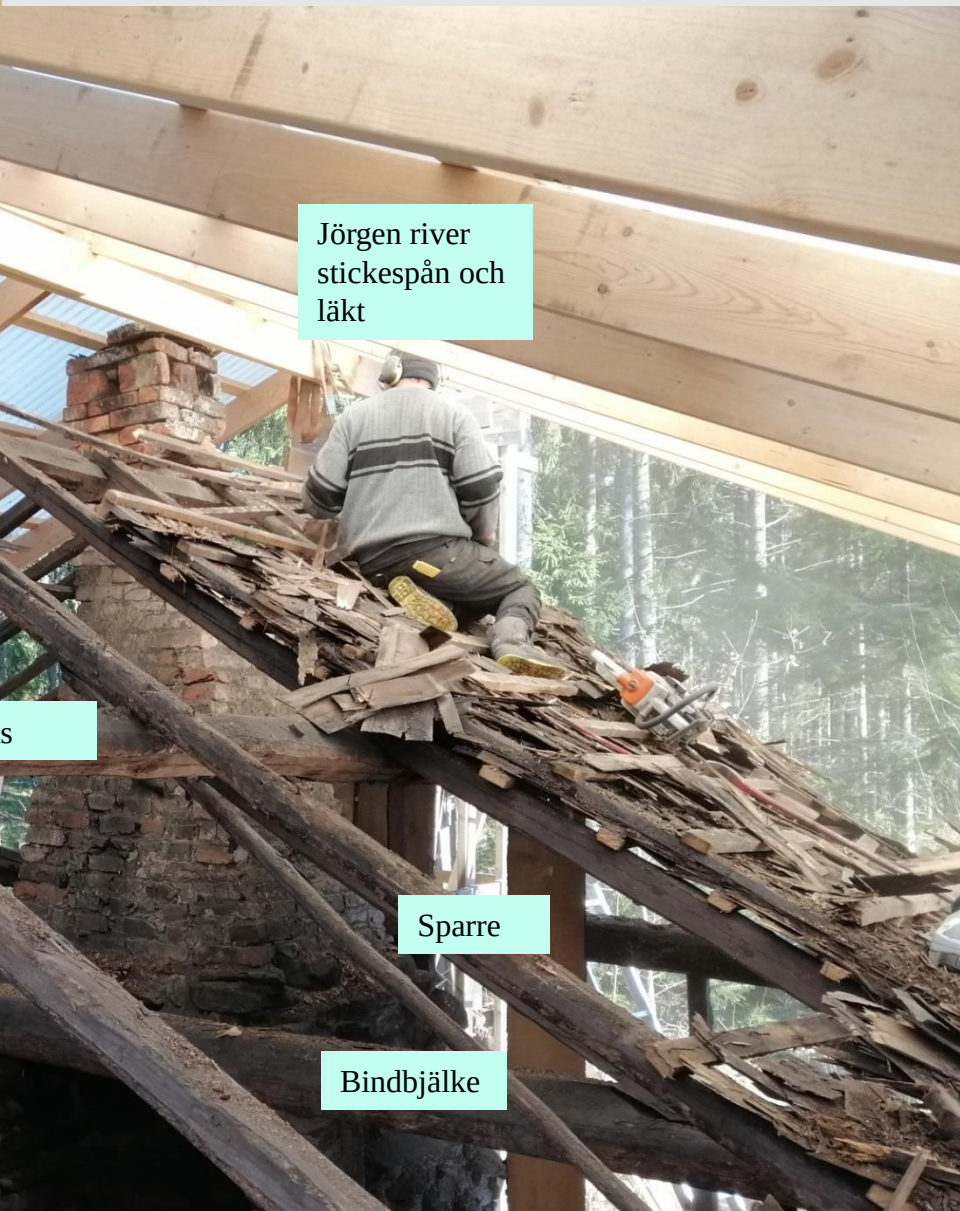
Väggarna är byggda med ett sylvarv i botten och stolpar i hörnorna samt några stolpar till här och var. Ovanpå detta ligger remstyckena. Hörnstolparna har tappar i ändarna. Det mesta virket i syllar, remmar och stolpar ser ut att vara återanvänt virke.

Utsidan är spikad med panel och locklist. Även här var delar återanvänt virke blandat med bakar och smala locklister. Spikar är allt från äldre smidda till trådspik.

Nedmontering av tak och gavel i öster

Med varsam hand togs teglet ner. Allt stickespån och läkt revs vilket gick lätt efter många års läckage. Sparrar och åsar som var hela sparades för återbruk vid återuppbyggnaden. Nockåsen var tillräckligt välbehållen för att kunna återanvändas. Båda sidoåsarna var rötskadade, ena halvan på norrsidan gick att återanvända. Endast tranparet på västra gaveln gick att rädda. Hela gaveln i öster var redo för kompostering. Här var det panelen som allt hängde i! När den togs bort ramlade det mesta ned av sig självt.

Jörgen river stickespån och läkt

Sparre

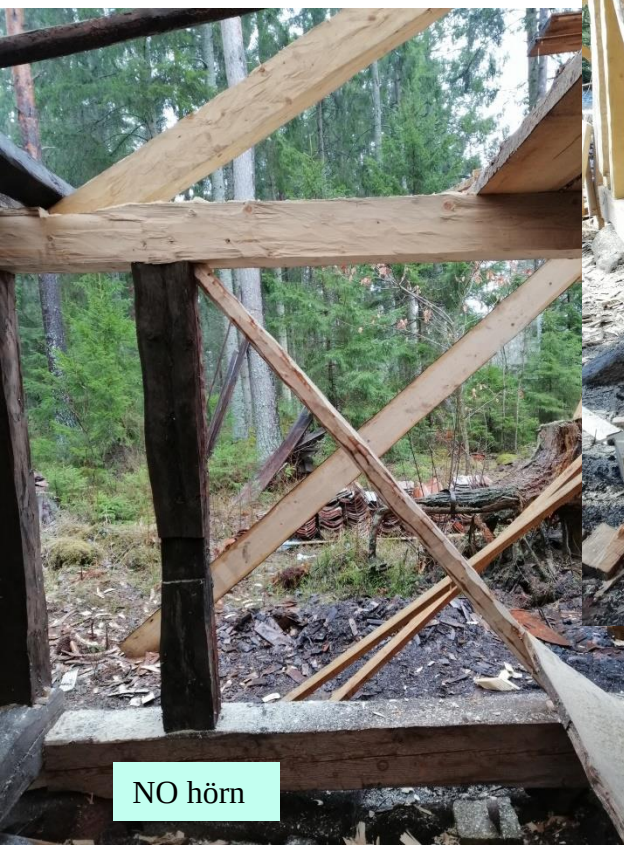
Bindbjälke

Bengt och Jörgen efter att östra gaveln rivits klart.

Återuppbyggnad

Hela östra gaveln byggdes upp på nytt. Som syll användes en färdighuggen fura i dimension 8"9, knappt 7 meter lång. Stocken kommer ursprungligen från Gammelrud i närheten av Äskeliden, NO om Beateberg. Den omhändertogs efter att ladugården i Gammelrud brunnit ned, kanske blev den över när ladugården ursprungligen byggdes. Det var nog länge sedan! Övrigt timmer kommer från Kolsva i Västmanland samt Hindsbergs såg i Mariestad. Ett antal nya sparrar och snedsträvor högs i Stiftets skogar i Lugnås. Trasig panel kompletterades med blandat nysågad och återbrukade brädbitar.

NO hörn

Gavel i öster

SO hörn

SV hörn

NV hörn

Västra
gaveln

Norrsida

Öster gavel

Öster gavel
Hål för uraskning
av ässjan.

Öster gavel

NV hörn

NÖ hörn

Huggnig av sparrar i Lugnås

Några av de gamla sparrarna var rötskadade och behövde bytas. Nya sparrar högs där för med samma dimension som de ursprungliga, 3"3. Tillverknings sättet visas nedan. 1: Fällning av undertryckt gran med diameter 5" i brösthöjd. Observera högstubbe med brytmånen intakt. 2: Barka av. Snörslå linjer med 3" delning. 3: Hugg bort allt utanför linjerna. 4: Vrid stammen ett kvarts varv. Snörslå linjer med 3" delning. 5: Hugg bort allt utanför linjerna. KLART! 6: Res upp sparrarna mot ett träd för torkning. Låt stå tills montering.

Rapporten är skriven och foton är tagna av Björn Frodin.

Arbetet utfördes av:

Björn Frodin, TIMMERBJÖRN

Jörgen Rånge, Knappegårdens Bygg och Hantverk

Bengt Bygdén, Bengt Bygdéns Bygghantverk